

Natáčeli první hraný film ve vesmíru

Na Mezinárodní vesmírné stanici (ISS) 5. října přistála loď Sojuz MS-19 s profesionálním kosmonautem Antonem Škaplerovem a ruským filmářským týmem, který tvořili herečka Julija Peresildová a režisér Klim Šipenko. Odlet z kosmodromu Bajkonur v Kazachstánu znamenal start natáčení prvního hraného filmu ve skutečném vesmíru. Pracovali hlavně na Mezinárodní vesmírné stanici, Šipenko ale nevyloučil, že první kosmické záběry filmu Výzva pořídí už při letu na ISS.

Agentura Reuters zaznamenala, že natáčením snímku Rusko předčí Spojené státy v nejnovější etapě vesmírných závodů. Peresildová a Šipenko se totiž dostali do vesmíru před Tomem Cruisem, o jehož záměru odletět do vesmíru raketou společnosti SpaceX a natočit dosud nepojmenovaný hollywoodský film informovala americká vesmírná agentura NASA už vloni.

Peresildová a Šipenko na ISS odletěli, aby natočili vesmírné drama. Má jít o příběh lékařky, která nemá vůbec nic společného s vesmírem, ale okolnosti ji přinutí letět na oběžnou dráhu, aby zachránila kosmonauta. Natáčení se zúčastnil i Škaplerov a ruští kosmonauti, kteří nyní na ISS pracují – Oleg Novickij a Pjotr Dubrov. „Budu hrát sám sebe – velitele lodi Antona, který dopravuje lékařku na stanici, aby tam provedla operaci a zachránila tak jiného kosmonauta,“ prozradil Škaplerov o své roli.

Dle Olega Kotova, bývalého kosmonauta a nyní zástupce ředitele Ústavu pro lékařské a biologické problémy Ruské akademie věd, provádět na ISS chirurgický zákrok ovšem ve skutečnosti možné není. „Nanejvýš lze zašít cévy nebo kůži. Nicméně tam jsou zdravotnická zařízení pro resuscitaci,“ řekl agentuře RIA Novosti.

Pro Roskosmos má projekt natáčení filmu na ISS i jiný než jen

Půvabná ruská herečka Julija Peresildová se stala vesmírnou filmovou hvězdou. Ruská kosmická loď s filmářským týmem bezpečně přistála 17. října na kosmodromu Bajkonur
FOTO – ČTK/AP

umělecký rozměr. Jde o experiment s rychlou přípravou na let na oběžnou dráhu specialistů, kteří s vesmírným průmyslem nemají nic společného. Pokud bude úspěšný, umožní vysílání mladých

vědčů na ISS, aby mohli nezávisle provádět výzkum, poznamenal šéf Roskosmosu Dmitrij Rogozin. Na orbitálním komplexu pobývalo deset lidí. Vedle pěti Rusů – Peresildové, Šipenka, Škaplerova, Novic-

kého a Dubrova – tam jsou američtí astronauté Shane Kimbrough, Mark Vande Hei a Megan McArthurová, Francouz Thomas Pesquet a Japonec Akihiko Hošide.

(ČTK)

17. listopad 1939!

Den, kdy vyhasly studentské životy

Otevřenější odpor proti hitlerovským okupantům naší vlasti započal v den výročí Mnichovské dohody 30. září 1939, kdy lidé chodili v hlavním městě naší země na protest do práce pěšky a nejezdili tramvajemi, které tak jezdily prázdné. 28. října, v den zrodu samostatného Československa, se konaly demonstrační oslavy na Václavském náměstí a dalších místech v metropoli na Vltavě.

Proti nim nacisté zasáhli. Během střetu zemřel dělník Václav Sedláček a zranění utrpěl student medicíny Jan Opletal. Na následky zranění zemřel 11. listopadu 1939. Jeho pohřeb o čtyři dny později byl následován další demonstrací, která přerostla v protest proti německým okupantům

a k dalším srážkám s nimi. Poté nacisté v noci z 16. na 17. listopadu pozatýkali studenty na kolejích v Praze, Příbrami a Brně.

Devět hlavních představitelů studentských organizací Němci zastřelili v ruzyňských kasárnách: Jana Černého, Josefa Adamce, Bedřicha Koulu, Josefa Matouška, Václava Šafránka, Jana Weinerta, Františka Skorkovského, Marka Frauirtha a Jaroslava Klímu. Více než 1200 dalších studentů nacisté odvěkli do koncentračního tábora Sachsenhausen. Byly uzavřeny české vysoké školy. Nyní 17. listopad slavíme v ČR a SR jako Den boje za svobodu a demokracii. Již v roce 1941 byl v Londýně 17. listopad vyhlášen Mezinárodním dnem studentstva.

(Dle serveru Llife.cz jel)

Pietní věnec na ruzyňském poprávišti

FOTO - MIROSLAV HAVLÍK

Porážka levice ve volbách

Poprvé v historii samostatné České republiky se do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (PS ČR) nedostaly tradiční strany – KSČM a ČSSD! Ve volebním klání kandidovalo 20 politických stran a hnutí a dvě volební koalice. K urnám přišlo odevzdat svůj hlas 65,43 procenta oprávněných voličů. Na státní finanční příspěvek dosáhly strany, jež mají alespoň 1,5 % hlasů občanů naší země.

Ve volbách těsně zvítězila koalice Spolu (ODS + TOP09 + KDU ČSL) s 27,79 % a získala tak 72 mandátů ve sněmovně. Druhé je hnutí ANO – 27,12 % a 71 mandátů. Třetí je koalice Piráti a Starostové a nezávislí – 16,52 % a 37 křesel. Čtvrté místo má Svoboda a přímá demokracie (SPD) s 9,56 % a 20 křesly. Před branami vstupu do PS ČR skončili: Přísaha – 4,68 %. ČSSD

– 4,65 %. KSČM – 3,6 %. Trikolora – Svobodní – Soukromníci (TSS) – 2,76 % a Volný blok 1,33 % Zelení – 0,99 %.

Pořadí na počet hlasů:
Spolu – 1 493 905. ANO – 1 458 140. Piráti a STAN – 839 776. SPD – 513 910. Přísaha – 251 562. ČSSD – 250 397. KSČM – 193 817. TSS – 148 463. Volný blok – 71 587, Zelení – 53 343.

(jel)

(jel)

Po 32 letech opět na křižovatce dějin

(Dokončení z říjnového čísla)

Bojovali za československý stát

Vypukla válka světová (1914 – 1918). Ve hře bylo nové dělení světa a nové uspořádání vztahů mezi národy. Boj zahájily mocnosti Centrálního spolku (Rakousko-Uhersko a Prusko, přidala se k nim Osmanská říše a Bulharsko) a vedly jej proti mocnostem Dohody (Velká Británie, Rusko, Francie, k nim se přidaly USA, Itálie, Srbsko).

Od počátku války byli mladí Češi a Slováci ve vojenských uniformách odváženi v železničních vagoncích na frontu. Měli bojovat „za císaře pána“. Proti své vůli a proti svému přesvědčení. A tak se houfně vzdávali do zajetí anebo, ne-

dbající smrtelného nebezpečí, dezertovali k dohodovým armádám. Vytvořili Československé legie, které bojovaly za svobodu národa a za nezávislý československý stát, který ještě neexistoval. Napočítali jich více než 140 000. S vlasteneckým uvědoměním a nadšením přispěli legionáři svým bojem ke vzniku Československé republiky, 28. října r. 1918. A jména zahraničních bojišť, Zborov, Dossalto, Teron dodnes připomínají statečnost našich dobrovolných bojovníků na Rusi, v Itálii, ve Francii. S vděkem a obdivem se o nich skládaly verše: „Desetitisíce jich stojí hotovo k boji... to hoši jsou z Podřipska, od Šumavy, to Pražská chasa a Hradecká děti, to chlapeci z Hané a zpod Hostýna, z Tater a zpod Beskyd, od Těší-

na... ti všichni přišli sem za práva národů, rovnost a svobodu životy klást ... daleko od vlasti, a tisíc milí vlá jejich prapor červenobílý.“ (A. Horák, 1918)

Truchlivý čas po mnichovské zradě

Tradice nadšení a nadějí 28. října byly živé po celých dvacet let trvání Československé republiky. Málem jsme oslavili 20. výročí, blížil se 28. říjen 1938. Ale mnichovský diktát nás o měsíc předešel (29. – 30. září 1938). Nastal čas truchlivý, atmosféra bezmoci, zklamání, zrady a křivdy. Ztratili jsme 1/3 území, 40 % průmyslu, 250 000 Čechů přišlo v pohraničí o své domovy, prezident Beneš odešel do exilu. Do dějin vstoupila „druhá republika“. (Pokračování na s. 2)

Po 32 letech opět na křižovatce dějin

(Dokončení ze s. 1)

Její představitelé odmítli vlastenecké tradice a horovali pro „odvěkou“ a „blahodárnou“ podřízenost českých zemí německé říši. Až do 15. března 1939, kdy nás obsadily kolony motorizovaných jednotek německé armády. Okleštěná republika byla rozbita, my se stali ponížným „protektorátem“ fašistické „Říše“, Slovákům nastolili údajně samostatný „stát“.

Nádherné tatranské jezírko

U nás fašistická okupační vláda zavedla násilný režim. Národ mlčel, pod povrchem však doutnal odpor. Ilegální skupiny si vyměňovaly letáky, tiskoviny, připravovaly protestní manifestaci na 28. říjen k 21. výročí vzniku Československé republiky. Pražští vysokoškoláci se manifestace zúčastnili v hojném počtu. Provolávali slávu 28. říjnu, republiky, prezidentům Masarykovi a Benešovi. Nesli hesla „Za národ“ a „Za svobodu“. Ale němečtí držitelé moci to nestrpěli. Bezohledně zasáhli, aby manifestanty rozeznali. Jednotky SS použily i ostré střílby. V pronásledovaném houfu byl zastřelen mladý pekařský pomocník Václav Sedláček. Student Jan Opletal byl těžce raněn a marně pak v nemocnici bojoval o život. Zemřel a jeho pohřeb 17. listopadu se stal tichou odvetnou manifestací studentů proti surovému útlaku. Manifestace však měla krutou dohru. Už v noci se začaly německé jednotky stahovat do Prahy, k ránu přepadly a obsadily koleje. Devět funkcionářů vysokoškolských spolků bylo zastřeleno, 1200 studentů odvečeno do koncentračních táborů. Vysoké školy v zemi byly zrušeny. Protektorát Čechy a Morava, zbaven možnosti vzdělávat mládež, byl odsouzen k nevědomosti. Měl být „slouhou“ německého panstva. Ale i to jen dočasně. Po vítěz-

ství nadřazené německé rasy ve válce měl být zlikvidován. Persekuce českého vysokoškolského studentstva vyvolala v celém světě mocný ohlas. Mezinárodní studentská rada v Londýně prohlásila 17. listopad roku 1941 Mezinárodním dnem studentstva.

My jsme po druhé světové válce s oslavou vítězství nad fašismem přijali 17. listopad jako státní svátek. Tento den inspiroval manifes-

tační hnutí našich studentů znova roku 1989. Studentské hnutí vyvolalo tehdy celospolečenský mocensko-politický převrat.

V područí oligarchie

Lecčeho jsme se tehdy zbavili, ale plní radostného očekávání jsme nepostřehli, že hesla transformace, europeizace nebo globalizace pro nás nemají jednoznačně kladný význam. Šlo o uvedení do nového područí světové oligarchie než o osvobození národa. Poznali jsme, že demokracii v národním státě za časů liberalismu a globalizace nejvíce podemílají nadnárodní korporace, monopoly, neziskové organizace a hnutí rozmanitých menšin. Disponují zjevnými i skrytými podporami a dotačními zdroji a svým působením překážejí jakémukoli národnímu a společenskému konsensu. Nepodléhají kontrole demokratických vlád ani mezinárodního práva OSN. Větší část veřejného prostoru ovládají mediálně, reklamou, lobováním i dobře zavedeným uplácením. Zvláštní pozorností se těší směry a hnutí, které halasně i rafinovaně protestují proti údajné diskriminaci. Jsou to všelijaké módní fragmenty multikulturalismu, genderismu, sexismu, feminismu apod. Poznáváme v nich samoučelné odbočky a odštěpky hodnotových orientací euroamerické civilizace.

Neváhají ani pořádat čas od času protivládni protestní akce. Jsou to směry a skupiny společenské disgrese a anarchie.

Jejich představitelé a mluvčí jsou matoucím způsobem označováni jako neomarxisté. Prý proto, že jsou proti něčemu a marxismus také byl proti něčemu. Ale odpovídá to logice? Všichni, kdo jsou proti čemukoli, oponenti nejrůznějších skutečností, směrů a věr patří do jedné skupiny? A ta skupina ponese jméno klasika historického materialismu poloviny 19. století, jako by na něj nějak navazovala? Všichni rozvrtníci a disgresori jsou neomarxisté, Marx vycházel z podrobné analýzy tehdejšího kapitalismu a z představy, že tento řád bude vystřídán řádem kvalitativně novým. Nálepkovat označením neomarxismus nejrůznější disgresory a anarchisty není nic jiného než jenom bezobsažné a matoucí označování pejorativního významu. Ukažme si tu absurditu na příkladu. Náš politický myslitel napsal knihu o tom, jak nově po asi 150 uplynulých letech číst Karla Marxe, se zřetelem na uplynulý historický vývoj. To je skutečný neomarxismus. Jiný myslitel, vzdělaný klerikální akademik, se halasně účastní frivolních každoročních karnevalových průvodů pod záminkou, že bojuje za rovná práva LGBT (lesbiček, gayů, bisexuálů a transsexuálů). Je snad jasné, že tento účastník karnevalových projevů proti údajné diskriminaci všech možných mužsko-ženských úchylek mezi neomarxisty absolutně nepatří. K řešení problémů pohlavní orientace skutečně Marxovo dílo nemá čím přispět. Je ovšem zajímavé, že všem diversním, rozkladným a protestujícím, odchytkám, odbočkám a odštěpkům se dostává veřejné mediální i skryté peněžní podpory od držitelů vlivu, moci, bohatství. Patrně dobře znají starý římský mocenský princip, „Divide et impera“, a tak jsou horlivými podporovateli nově objevených forem dělení. Nikoli jednota lidu celého světa, ale fragmentarizace lidu celého světa, to je jejich ideál. A mobilizují k tomu rozbíječe, rozmanitě maskované diverzanty.

Nevycházíme z údivu. Svět je ohrožen virovou pandemií a při tom je plný dílčích válečných konfliktů a nebezpečí nové světové

války. Jsme smluvně a submisivně vázání s nadnárodními bloky, takže jen s obtížemi můžeme hájit své národní zájmy. Aktuální je např. otázka masové migrace z Afriky a Asie do Evropy a s tím spojené nebezpečí islamizace evropské kultury a ztráty i naší identity a našeho kulturního domova. Ani domácí politika nepřináší uspokojení. Nadpoloviční většina z parlamentních voleb má sice moc, ale to nezabezpečuje názorovou shodu a věcnou diskusi ve veřejném prostoru. Vedou se věčné protivládni útoky, nekonečné hašteření koalic a opozic. Občanům chybějí společné vize a programy. Politika se redukuje na nepřestávající osobní napadání a očerňování vůdčích osobností. Ty jsou věčným terčem mediálních útoků. Demokracie nabývá stále zvrhlejší formy a mění se v ochlokracii, v demagogickou nadvládu svévole, emocí a vášní nad rozumem, nad diskusí, nad odborností. Ve veřejném prostoru se nediskutuje o programových ideách. Ve veřejném prostoru se jen špiní a očerňují protivníci a rivalové, šíří se pomluvy a lži. Kde kdo si dělá blázny ze všeho a nic nebere vážně. Každodenní hádky a pavlačové výstupy jsou čas od času provázeny masovými protesty a demonstracemi. Vedou je odpůrci některých politiků a fanoušci jejich protivníků. Vzrůstá brutalita a násilí. V zájmu neproniknutelného nadnárodního zákulisí horlivých rozbíječů a rozvrtníků.

Nedovolme přepisovat dějiny!

Filozofie bývala kvintesencí doby. Živou duší kultury. I my jsme měli svou filozofii a paměť národa. S jejich pomocí jsme se stali samostatným národním státem po první a obnoveným samostatným státem po druhé válce světové. Po obakrát s pocitem radosti. Dnes stojíme opět na křižovatce dějin. Celý svět na ní stojí. V životě národů jsou cesty k záchraně a jsou cesty do záhuby. Po 32 letech popřevratových zkušeností a po roce zkušeností s pandemií známe svá východiska. K záchraně vede jen cesta uvážlivé rezistence. Přivolejme děti a mládež k účasti na společném díle. Pěstujme vůli zůstat národem, nestát se jen hrstkou neuvědomělých obyvatel, kterým jde jen o to, aby si „vydělali“ a aby si

„užili“. Žádejme znovu vzkřísit státní ideu republiky, která vedla naše předky do bojů za „matku vlast“ a k vítězství. Pro ně pravé hodnoty vskutku nebyly za peníze. Šlo jim o nezávislý stát s hodnotami demokracie a humanity. Důležitá tu byla společná historická paměť, vědění o vlastní orientaci, o specifické cestě mezi dějinnými cestami jiných národů, vůle ke kontinuitě zkušeností generací, spojení tradice s inovací.

Nedovolme v rozporu s nimi a protislovansky přepisovat naše dějiny. Snažme se udržovat v paměti vynikající děje a postavy naší minulosti. Velkou Moravu, Čechy knížecí a královské, husity a české bratry, buditele a obrozence, směrodatné myslitele jako byli Jan Hus, Jan Amos Komenský, František Palacký, Karel Havlíček Borovský. Nedovolme hanobit odkaz Jana Žižky z Trocnova a jeho „Božích bojovníků“, nezapomínejme na selská povstání vedoucí až k zrušení roboty r. 1848 a budme právem hrdí na statečnost legionářů, kteří neváhali nasadit životy v bojích za svobodu národa v letech 1914 – 1918. A mějme na paměti, že Tyršovi Sokolové nechtěli „ni zisk ni slávu“, ale že jim šlo o tělesnou i duševní a mravní zdatnost pro blaho národa.

Nepřestávejme ctít nadlidské úsilí a jeho šťastný výsledek našeho prvního odboje, který vedl Tomáš G. Masaryk a jeho spolupracovníci Edvard Beneš a Milan Rastislav Štefánik.

Nedovolujeme válcovat naši hodnotnou domácí a spolu s ní celoevropskou tisíciletou kulturu jednostrannou angloamerickou popkulturou nové doby. Ta je mediálně tak intenzivně šířena, že překrývá a vytlačuje kulturu domácí i evropskou. A ústí až do vysloveného pornoškváru. Nedovolme ani u nás islamizovat evropskou kulturu. Snažme se vytrvale o občanskou osvětu, snažme se, aby naši občané věděli, co je skutečná demokracie a co je humanita. Co skutečně představuje naši státnost, co je státní idea naší republiky a za co se mají angažovat. A udržujme v paměti národa nezapomenutelná slova hesel, ke kterým se budou hlásit celé další generace: „Státy se udržují těmi ideály, z nichž se zrodily.“ „Věrní zůstaneme.“

STANISLAVA KUČEROVÁ

Zdražení zavinila Evropa

Růst zemního plynu v Evropě prudce zrychloval. Cena klíčového termínového kontraktu se zvýšila až o 40 % a poprvé překročila 160 eur (asi 4000 Kč) za megawatthodinu, ukázala data pro obchodní uzel Title Transfer Facility v Nizozemsku, který je určující pro ceny na evropském trhu.

Ruský prezident Vladimir Putin dle agentury Reuters uvedl, že Rusko zvyšuje dodávky plynu do Evropy a je připraveno stabilizovat trh. Moskva odmítla obvinění, že stojí za zdražováním plynu.

„Rusko nehraje žádnou roli v tom, co se nyní odehrává na evropském trhu s plynem,“ uvedl mluvčí Kremli Dmitrij Peskov. Růst cen je důsledkem souběhu více faktorů, včetně snahy EU rychle přecházet k obnovitelným zdrojům energie, na což nejsou připraveny stabilní dodávky. Dle Putina je za situaci zodpovědná Evropa, protože neuzavřela dostatek smluv o dlouhodobých dodávkách ruského plynu. „Jejich politikou bylo zbavovat se dlouhodobých kontraktů a tato politika se ukázala jako chybná,“ řekl prezident.

Plzeňáci uctili novináře Julia Fučíka

I letos se Plzeňáci s hlubokou úctou připomněli 78. výročí popravu Julia Fučíka v berlínské fašistické věznici. Městská rada KČP spolu s LKŽ, ČSŽ, MěV KSČM a s občanskou veřejností uskutečnila na místě rodinného hrobu Fučíkovy rodiny vzpomenuť jeho vlasteneckého národního hrdinství. Předseda Společnosti J. Fučíka v Plzni v projevu čerpal z bakalářské práce z pedagogické fakulty ZČU s názvem Proměny reflexe Reportáže, psané na oprátcce Julia Fučíka v období 1945 – 2010. Práce popisuje život Julia Fučíka – jeho novinářskou a literární kariéru a vznik jeho slávy a všechny otázky opodstatněné i konspirační co se týče pravosti Reportáže a kladného charakteru

autora. Práce je volně dostupná na internetu. Přestože je z vysoké školy, nejsou tam psychologické a logické rozborů osobnosti Julia Fučíka ani informace o něm od dosud žijících jeho příbuzných. Jak nám před léty řekla jeho neteř na pietním aktu, tak hodného člověka už víckrát za celý svůj život nepotkala.

V bakalářské práci je vidět, kdo a proč se k Fučíkovi staví zády, komu vadilo jeho přesvědčení o správnosti socialismu, kterého se nikdy nevzdal. Moderující Jan Boštík předseda MěR KČP připomněl, že také v Plzni stál památník J. Fučíkovi před gymnáziem, kde studoval. Socha nenávrtně zmizela, byla asi také „zprivatizována“ městem jako pamětní deska s tři-

Julius Fučík

FOTO – Archiv

ceti plzeňskými odbojáři zastřešenými za plzeňského povstání a osvobození Plzně v květnu 1945. Primátor města Plzně a jeho spolustraníci šíří překroucenou historii o protifašistickém odboji a osvobození Plzně. Další akcí bude pieta 28. 11. v 10:30 hod. na výročí popravu J. S. Koziny na nádvoří Prazdroje. **JAN BOŠTÍK, MÍSTOPŘEDSEDA ZO 6033**

„Vyříd' tam všem, že válku nechceme“

Leningrad září 1941 – leden 1944: nejrozsáhlejší koncentrační tábor

Na začátku září jsme si připomenuli smutné 80. výročí začátku blokády Leningradu.

Někomu by se mohlo zdát, že v nadpise přeháním. Tak se společně podívejme na skutečnosti této hrůzné události... Dle wikipedie je koncentrační tábor místem, kde jsou soustředováni civilní obyvatelé, kteří jsou bez jakéhokoliv soudu určeni k postupné likvidaci. V Leningradu to měli

agresori jednodušší, jejich oběti už byli na místě. Po neúspěšné dobovačné operaci se rozhodli obležené město dále blokovat a nedovolit přisun jakéhokoliv materiálu a potravin. Nacistická frustrace z nepovedeného pokusu zničit jediným úderem druhé největší sovětské město byla bezmezná. Nacisté si vylévali zlost na okolních vesnicích, které jejich jednotky vypalovaly a obyvatelstvo vybíjely.

Blokáda Leningradu, stejně jako bitva o Stalingrad, byly klíčovými událostmi II. světové války. Místní zbrojařské závody si chtěl Hitler ponechat pro potřeby své armády. Vyráběly se tam ocel, zbraně, lokomotivy, a to po celou dobu války. Byl tam největší gumárenský závod v Evropě. Hitler věřil, že pád severního hlavního města by mu přinesl nejen vojenské zisky, ale hlavně, Rusové by ztratili město, které bylo kolébkou revoluce a pro sovětský stát mělo zvláštní symbolický význam.

Situace ve městě byla velmi obtížná. Pokud na severu procházela fronta v některých místech ve vzdálenosti 45 – 50 kilometrů od města, na jihu byla přední linie jen několik kilometrů od městských hranic. Spojení s Leningradem bylo udržováno pouze pro Ladožským jezerem a letecky. Situaci komplikovala skutečnost, že od začátku blokády byl Leningrad

pod barbarským ostřelováním a systematickými nálety nacistického letectva. Hitler nasazoval k leteckým úderům až tisíc letadel současně.

Nepovedený pokus o dobytí Leningradu byl prvním selháním wehrmachtu, signálem, že německá armáda není neporazitelná. Kdyby nebyli nacisté u Leningradu zastaveni, válka by se vyvíjela jinak. Pád Leningradu by uvolnil 18. německou armádu pro jiné operace, zatímco tady musela trčet až do roku 1944 a hrát úlohu stráží. Klíčová byla zima 1941 – 1942. Hitler předpokládal, že se město vzdá, že kruté mrazy a hlad nevydrží a zlomí se. Ale Leningrad přežíval, sice v jakémisi kómatu, ale přežíval. Dopadaly na něj bomby, na nebi se odehrávaly letecké souboje, na ulicích umírali lidé po deštích. Během 900 dní blokády jich zahynulo více jak milion. Tedy každý třetí občan města! Už chápete, proč píšete o koncentračním táboře? (Pokračování na s. 7)

Putin jednal s Asadem

Ve stejný den, co ruský prezident Vladimir Putin na cvičišti Malino v Nižgorodské oblasti navštívil hlavní fázi manévru ruských a běloruských ozbrojených sil Západ-2021, přijal v Moskvě syrského prezidenta Bašára Asada.

Svému hostu 13. září sdělil, že pokračující nezákonná přítomnost zahraničních vojáků je překážkou dalšího rozvoje Sýrie. „Hlavní problém tkví v tom, že zahraniční ozbrojené síly jsou bez dovolení OSN a vašeho souhlasu (čili v pozici okupantů na různých územích země), což jasně odporuje mezinárodnímu právu,“ řekl dle agentury Ria Novosti na schůzce Putin. „Nedává vám to možnost rozvíjet se takovým tempem, které by bylo

možné, kdyby celé území bylo pod kontrolou legitimní vlády,“ doplnil.

Asad vyzdvihl, že díky společnému syrskému a ruskému úsilí bylo dosaženo úspěchu v boji s terorismem.

„Naše dvě armády dosáhly významných výsledků nejen při likvidaci terorismu, ale napomohly svým úsilím také návratu uprchlíků,“ uvedl syrský lídr. „Pokud vezmeme v potaz fakt, že mezinárodní terorismus nezná hranice a šíří se jako nákaza po celém světě, naše armády obrovsky přispěly k obraně celého lidstva před tímto zlem,“ zdůraznil. Putin však poukázal, že v Sýrii i nadále zůstávají některá území pod kontrolou teroristů.

Odhalen pomník maršálu Rodionu Malinovskému

Na Slovensku v Nitranském kraji v obci Starý Tekov byl odhalen pomník vojevůdci Velké vlastenecké války, dvojnásobnému Hrdinovi Sovětského svazu, maršálu Rodionu Malinovskému. Byl postaven dle projektu známého slovenského sochaře Slavomíra Gibeje z iniciativy a na náklady slovenských občanů. Ceremonie se zúčastnili poslanci slovenského parlamentu, zástupci místních úřadů, veteránských a veřejných or-

ganizací, ruský velvyslanec na Slovensku Igor Bratčikov a zaměstnanci ruské diplomatické mise. Maršál velel 2. ukrajinskému frontu, jehož vojska osvobodila významnou část území Slovenska a Čech od hitlerovských okupantů. sputniknews.com

(Ničemové, kteří hanebně odstranili pomník maršála Ivana Štěpanoviče Koněva v Praze, dostali pádnou lekci od bratrů Slováků, zdůrazňuje náš list).

Nepolapitelná střela Zirkon

Odpálení hypersonické střely Zirkon

Zdroj: ČTK

Ruské vojenské námořnictvo 4. října provedlo další testy nových hypersonických střel Zirkon, tentokrát poprvé odpálených z ponorky. Jedna střela byla vypálena z vypořehovaného plavidla, druhá z hlubiny. Ministerstvo obrany informovalo, že raketa byla vypuštěna z vypořehované jaderné ponorky Severodvinsk a zasáhla stanovený cíl na vodě v Barentsově moři. „Podle objektivních kontrolních údajů let rakety odpovídal zadaným parametřům a střela zasáhla určený cíl,“ citovala agentura TASS sdělení ministerstva.

Později resort obrany sdělil, že byl proveden i druhý test Zirkonu, při němž Severodvinsk raketu vystřelil z hloubky 40 metrů pod hladinou. I tento test byl úspěšný,

když střela vypálená z oblasti Bílého moře zasáhla cíl v Barentsově moři. Raketa Zirkon schopná dosáhnout až devítinásobku rychlosti zvuku a při doletu až 1000 kilometrů může zasahovat námořní i pozemní cíle. Patří k nové generaci ruských zbraní, které dle prezidenta Vladimíra Putina mohou zasáhnout jakýkoliv cíl na Zemi a proniknout americkou protiraketovou obranou!

V červenci ruské vojenské námořnictvo otestovalo Zirkon odpálením z paluby fregaty Admiral Gorškov plující v Bílém moři. Raketa zasáhla 350 kilometrů vzdálený pozemní cíl na pobřeží Barentsova moře, přitom letěla rychlostí přibližně sedminásobku rychlosti zvuku. (ČTK)

Potrubí Nord Stream 2 svařeno

Poslední část potrubí plynovodu Nord Stream 2 je svařena. Speciální zařízení ji u Německa položí na dno Baltského moře a propojí se zbytkem přepravní soustavy. Oznámilo to konsorcium Nord Stream AG, které projekt buduje. Ruská plynárenská společnost Gazprom měla začít touto cestou dodávat plyn do Německa v říjnu.

Projekt zhruba za 11 miliard dolarů (přes 235 miliard korun) má roční přepravní kapacitu 55 miliard metrů krychlových, čelí ale politickému odporu ze strany Spojených států. Washington v červenci uzavřel s Berlínem dohodu, která umožnila dokončení plynovodu Nord Stream 2 bez uvalení dalších amerických sankcí. Důvod

odporu USA osvětlil nedávno ruský prezident Vladimir Putin. Uvedl, že Spojené státy ve sporu o Nord Stream 2 hájily své hospodářské zájmy, protože chtěly Evropě vnutit svůj zkapalněný zemní plyn, který je dražší a který získávají technologií frakování potenciálně znečišťující životní prostředí. Plyn dodávaný plynovody z Ruska je čistší, levnější a spolehlivější než ten z USA, zdůraznil ruský prezident.

Práce na plynovodu Nord Stream 2 začaly v roce 2018. Plyn z 1230 kilometrů dlouhého potrubí má pokrýt potřeby 26 milionů domácností. Kromě Gazpromu ho financovala pětice evropských společností – OMV, Wintershall Dea, Engie, Uniper a Shell.

Neušlo nám

■ Přejí si pomník Stalinovi

Postavit pomník Josifu Stalinovi u příležitosti dalšího výročí spojeného s druhou světovou válkou by si přála téměř polovina účastníků průzkumu sociologického střediska Levada-centr. Upozornilo, že přístup respondentů k této historické postavě se v poslední době výrazně změnil.

Zatímco dříve převládala záporný postoj a víc než třetina (36 procent) respondentů byla proti pomníku, zhruba čtvrtina jej podporovala a zbytku to bylo jedno, nyní je pro 48 procent, 29 procentům je to lhostejné a jen pětina (20 procent) je proti. V porovnání s rokem 2010 se počet stoupenců sochy Stalina zdvojnásobil. Nejvíce jich je mezi mladými ve věku 18 až 24 let a pak lidmi nad 55 let.

Lev Gudkov televizi Dožď řekl, že schvalování pomníku svědčí o „kladném přístupu k činnosti Stalina“. Situace se dle jeho slov začala měnit s příchodem k moci současného prezidenta Vladimíra Putina. V řadě ruských měst již instalace věnované Stalinovi vznikly z iniciativy komunistů.

■ Finský prezident vyzval evropské země přátelit se s Ruskem

Finský prezident Sauli Niinistö na semináři věnovaném 60. výročí národního Institutu zahraniční politiky, vyzval evropské země, aby změnilly svou politiku vůči Rusku a začaly budovat dialog s Moskvou. „Místo toho, abychom usilovali o spolupráci, narůstá u nás nedůvěra a vzájemné obviňování. Navzdory tomu vás vyzývám, abyste se na situaci podívali širěji,“ poznamenal Niinistö o vztazích mezi Ruskem a EU. Zdůraznil, že Evropa se musí s Moskvou přátelit, protože rusko-evropská spolupráce se stala důležitým pilířem bezpečnosti. Prezident se podělil o pozitivní zkušenosti rusko-finských vztahů a navrhl rozšířit politiku postavenou na vzájemném respektu na úroveň celé Evropy. ria.ru

■ Obilí se stává pro Rusko novou ropou

Za poslední rok se zemědělský vývoz z Ruské federace více než ztrojnásobil a překonal 30 miliard dolarů. Nejdůležitější jeho částí je obilí, které se stává pro Kremel novou ropou. Komoditou, s jejíž pomocí je možné některé země držet v závislosti, a ostatním otevírat dveře dokořán, píše Financial Times. Dále uvádí, že s příchodem k moci Vladimíra Putina byl stanoven úkol 80 – 90 procentní soběstačnosti v klíčových komoditách a obilí. Tento úkol byl splněn, nyní je Rusko soběstačné prakticky ve všem, od obilí po sýry. Na pozadí sankcí se ruské obilí stalo neocenitelným zdrojem zahraničních deviz a nyní se Rusko „pomalu pohybuje napříč Euroasií, Afrikou a Latinskou Amerikou jako lídr zemědělského vývozu, postupně snižuje svou závislost na exportu ropy.“ Článek zdůrazňuje, že nyní Rusko ovládá pětinu světového trhu pšenice, zajišťuje třetinu dovozu na Blízký východ a do Afriky a 10 % dovozu do Asie.

Stranu 3 připravil a redigoval Jan Jelínek

V obci Starý Tekov vztyčen pomník Rodiona Malinovského, maršála SSSR

Neušlo nám

■ Těreškovová je symbolem

Za jeden ze symbolů Ruska označil Valentinu Těreškovovou (84), v roce 1963 první ženu ve vesmíru, ministr obrany Sergej Šojgu. „Každá země musí mít své symboly. U nás jsou to první kosmonauti Jurij Gagarin a Valentina Těreškovová, operní zpěvák Fjodor Šaljapin a básníci Robert Rožděstvenskij a Andrej Vozněsen-skij,“ vyjmenoval známé osobnosti, z nichž jediné Těreškovová žije. „Jistí lidé poslední dobou říkají, že Těreškovová je nějaká jiná a že i Gagarin je špatný... Nesmíme to dovolit, ani sousedovi z chodby, ani nějakým cizákům,“ zdůraznil.

Agentura RBK připomněla, že Těreškovová působila v řadě státních funkcí v Sovětském svazu a později i v Rusku a přes deset let je poslankyní za vládní stranu. Loni navrhla změnu zákona, která umožnila Vladimíru Putinovi, jenž je u moci přes 20 let, aby se znovu ucházel o prezidentský mandát i po uplynutí stávajícího funkčního období.

■ Prometej – zabiják raket

Úspěšné zkoušky nového systému protivzdušné obrany S-500 Prometej oznámilo ruské ministerstvo obrany. Armádní list Krasnaja zvezda citoval Sergeje Babakova, náčelníka protiletadlových raketových vojsk, dle kterého systém dokáže ničit balistické rakety středního i dlouhého doletu. Je schopen likvidovat hypersonické zbraně i v „blízkém vesmíru“.

■ Nepřekročitelnost červené linie!

Ruský prezident Vladimir Putin by rozšíření Severoatlantické aliance na území Ukrajiny považoval za překročení červené linie. Dle agentury TASS to řekl mluvčí Kremlu Dmitrij Peskov. „Téma potenciálního rozšíření NATO na území Ukrajiny prezident Putin zmiňoval nejednou,“ řekl novinářům Peskov. Dodal, že Putin při jednání s běloruským prezidentem Alexandrem Lukašenkem prohlásil, že taková věc představuje pro Moskvu „překročení červených linií“.

Přímé odpovědi na otázku, jaká by v takovém případě byla odvetná opatření Ruska a Běloruska, se Putinův mluvčí vyhnul. „Budou to akce k zajištění bezpečnosti obou států,“ poznamenal. Ukrajina vzhledem k mimořádně napjatým vztahům s Ruskem velmi stojí o členství v NATO: Prezident Volodymyr Zelenskyj se ale při nedávné návštěvě Spojených států od prezidenta Joe Bidena jednoznačné podpory pro vstup Ukrajiny do paktu nedočkal.

■ Centrum protiletadlové obrany

Do Běloruska dorazil kontingent ruských vojáků, jejichž úkolem je vybudovat společné výcvikové centrum ruské a běloruské armády. Uvedl to běloruský ministr obrany Viktor Chrenin. Středisko má vzniknout v Grodnu poblíž hranic s Polskem a Litvou, uvedla agentura Reuters.

Stranu 4 připravili a redigovali Miroslav Havlík a Jan Jelínek

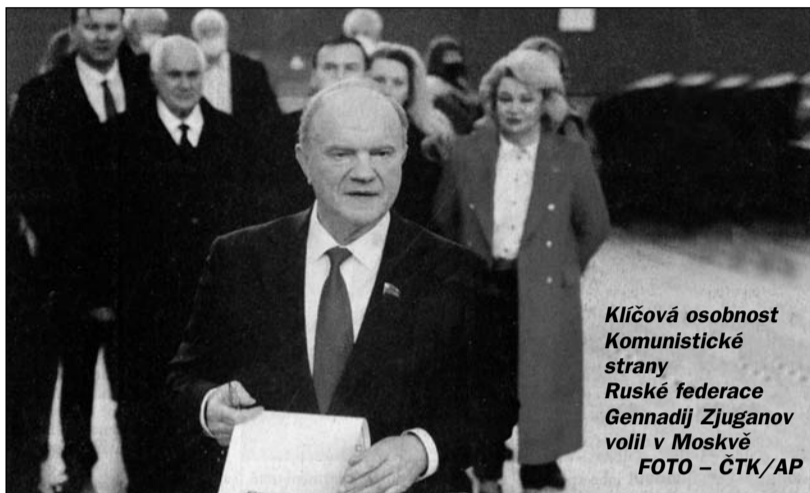
Výsledky parlamentních voleb v Rusku a Německu

Letošní podzim je podzimem volebním, volí se nejenom do českého parlamentu, ale i do Dumy Ruské federace a Bundestagu Spolkové republiky Německa. Rusko i Německo jsou silné státy, jejichž vliv na české prostředí je neoddiskutovatelný. Můžeme tedy očekávat nějaké zásadní změny v politice těchto států po usazení nových poslanců do jejich parlamentů?

Duma RF má 450 členů, kteří jsou voleni dle smíšeného systému na 5 let. Polovina poslanců získává

rozhodnutí byla „omezení, která uvalily ruské úřady“.

„Schopnost nezávisle určit počet pozorovatelů, které potřebujeme k efektivnímu a spolehlivému pozorování, je nezbytná pro jakékoli mezinárodní pozorování. Naléhání ruských úřadů omezit počet pozorovatelů, které bychom mohli poslat, bez jasných omezení souvisejících s pandemií, bohužel učinily dnešní krok nevyhnutelný, poznamenal ředitel Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva OBSE Matteo Mecacci. Dodal, že

Klíčová osobnost Komunistické strany Ruské federace Gennadij Zjuganov volil v Moskvě
FOTO – ČTK/AP

svůj mandát na základě stranických seznamů, tedy podle volebního výsledku strany, a druhá polovina je zvolena v jednokolových volbách v jednomandátových okrscích, kdy vítěz bere vše. Letos poprvé bylo možné díky pandemii volit během tří dnů namísto jednoho a v 7 regionech dokonce dálkově přes počítač. Několik týdnů do začátku voleb bylo z různých stran slyšet hlasy o neuznání výsledků ruských voleb, což se nakonec i potvrdilo.

Evropských parlament dokonce odpředu přijal prohlášení o nepřiznání ruských voleb. Není toto známka zasahování do vnitřní záležitosti druhého státu? Napomohlo tomu i rozhodnutí Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), že nepošle své pozorovatele na parlamentní volby do Ruska. V prohlášení organizace bylo řečeno, že důvodem takového

OBSE a Parlamentní shromáždění OBSE byly pozvány k pozorování, ale následně byl omezen počet pozorovatelů na 50 pro OBSE a 10 pro Parlamentní shromáždění OBSE. Neuvedl ale, že ruské úřady poskytl přesně vysvětlení, čísla a realistický návrh v souvislosti s komplikovanou situací. Přísná opatření a zákazy platí na celém světě, ale podle OBSE by v případě ruských voleb platit neměly. Ještě stojí za to připomenout, že existují státy, a to demokratické, které neovládají a nepoužijí zahraniční pozorovatele k volbám. Jak zdůraznil místopředseda Rady federace Konstantin Kosačev, přítomnost nebo nepřítomnost pozorovatelů OBSE ve volbách neovlivňuje jejich legitimitu a demokratičnost. „Pokud vím, kvalitativní omezení se týkají všech pozorovacích misí bez výjimky a jsou spojeny výhradně s protikovidními aktivitami.“

Těžko na cvičišti...

V září cvičilo 200 tisíc příslušníků ruské a běloruské armády v boji proti koalici zemí „Nyaris, Pomoria a Polární republika“, která změnila svou politiku z diplomatického nátlaku na silové řešení a napadla „Republiku Polesí“. Té, jako své svazové republiky, přispěchala na pomoc „Centrální Federace“.

Taková byla legenda společného cvičení ZÁPAD 2021, největšího v tomto roce. Zúčastnili se ho také vojáci dalších sedmi států, napří-

klad Arménie, Kazachstánu, Kyrgyzstánu, Indie, Mongolska, Srí Lanky, a více jak 80 typů vzdušné, 760 pozemní techniky a také 15 lodí na 14 polygonech Ruska a Běloruska. Byli pozváni i zahraniční pozorovatelé, např. z Litvy a OBSE. Poprvé v historii byl uskutečněn noční výsadek s BMD-4M, pásovým plovoucím vozidlem a také použity bojové roboty URAN-9, NERECHTA anebo PLATFORMA-M v konkrétních cílech.

Nástup přátelenských vojsk pod vlajkami (zleva) Běloruska a Ruska replyua.net

mi. Navíc kvóta pro pozorovatele OBSE, pokud vím, byla za daných okolností nejvyšší, jaká mohla být, žádná diskriminace“, dodal. Dle šéfa Komise Rady federace pro obranu státní suverenity Andreje Klimova se do konfrontace pustila samotná OBSE. „Toto rozhodnutí se dalo očekávat, podle informací Komise, OBSE zvažovalo několik možností, pokud jde o pozorování voleb v Rusku, nakonec byla zvolena cesta přímého skandálu, rozhodnutí je čistě politické, neboť jim bylo zřejmé, že žádné nesrovnalosti v parlamentních volbách v Rusku nezjistí“, uvedl.

Výsledky voleb stvrdily dosavadní směrování ruské politiky a velkou podporu vedení země. Do Dumy se dostali zástupci osmi stran. Občané vybrali jako jednoznačného vítěze stranu Jednotné Rusko, která obhájila svou ústavní většinu (49,82 %). A to nejen podle stranických seznamů, ale drtivě i v jednomandátových okrscích. Jako druhá skončila Komunistická strana RF (18,93 %). Dále pak Liberálně-demokratická strana Ruska (7,55 %) a strana Spravedlivé Rusko – Za pravdu (7,46 %). Nováčkem je strana Noví lidé, která těsně překročila 5% hranici. Z dalších tří stran (Vlast, Občanská platforma a Strana růstu) se jedná o jednotlivé osobnosti, které zvítězily v jednomandátových okrscích. Volební účast byla 51,72 %.

Počet členů Bundestagu je pohyblivý, nejméně musí mít 598 poslanců volených na 4 roky. Volební systém se podobá tomu ruskému, kdy občané volí 299 po-

slanců podle stranických kandidátek, a dalších 299 poslanců je voleno v jednomandátových obvodech. Kvůli existenci tzv. vyrovnávacích mandátů je ale počet poslanců pravidelně vyšší, avšak kolísá podle výsledků stran ve volbách. Letos se zvýšil ze 709 na 735 poslanců.

Do Bundestagu se dostali zástupci sedmi politických stran. V letošních německých volbách zvítězila Sociálně demokratická strana Německa (25,7 %), druhá je koalice Křesťansko-demokratické unie a Křesťansko-sociální unie (24,1 %). Dále Zelení (14,8 %), Svobodná demokratická strana (11,5 %), Alternativa pro Německo (10,3 %). Levicová strana Linke jen těsně nedosáhla 5% hranice, ale protože mnoho jejích kandidátů zvítězilo v obvodech, bude i tato strana mít možnost ovlivnit politický život v Německu. Za Jihošlesvický svaz voličů získal mandát jeden poslanec, který byl úspěšný v jednomandátových volbách. Volební účast činila 76,6 %.

Kdo bude novým kancléřem ale zůstává nejisté. Zemi nyní čekají náročná a dlouhá koaliční vyjednávání. O tom jestli kancléřem bude lídr „socialistů“ Olaf Scholz, či „křesťanů“ Armin Laschet, tak rozhodnou menší strany. Budoucí německá vláda bude s největší pravděpodobností složená ze tří formací. A tak Angela Merkelová ještě nějakou dobu zůstane v čele Německa, což minimálně po zbytek letošního roku zachová dosavadní status quo.

MIROSLAV HAVLÍK

Lukašenko má nástupce

Běloruský prezident Alexandr Lukašenko, kterého neuznává opozice a řada západních států včetně Evropské unie, v srpnu řekl, že by ho ve funkci hlavy státu mohl nahradit jiný člověk. Při setkání s novináři a zástupci veřejnosti v Minsku dle agentur zároveň vyzval, aby se nespokulovalo o termínu, kdy by se tak mohlo

stát. „Jak lze odejít do důchodu a zabývat se něčím jiným, to si zatím nepředstavuji. To neznamená, že se budu křečovitě držet tohoto (prezidentského) křesla. Ne. Po mně přijdou jiní lidé, dokonce velmi brzy. Jen si nedělejte starosti“ ohledně načasování, prohlásil. Dle něj je 15 až 20 osob, které by mohly na jeho místo nastoupit.

V Tádžikistánu probíhalo společné rusko-tádžické cvičení HRANICE 2021, které mělo za cíl likvidaci ozbrojené diverzní skupiny. Uskutečnilo se na pozadí složitě situace v Afghánistánu. Cvičení PŘÁTELSTVÍ 2021 se zúčastnily jednotky z Ruska a Pákistánu. Cílem bylo posílit a rozvíjet vojenskou spolupráci obou zemí. Během manévru se trénovaly postupy při protiteroristických operacích. Ozbrojené síly Ruska a Mongolska provedly cvičení SE-

LENGA 2021. Konaly se na mongolském polygonu Dojty Am. Pro posílení soudržnosti a přátelských vztahů byly sestaveny společné týmy z příslušníků ozbrojených sil obou zemí.

Všechna tři cvičení se uskutečnila v září. V říjnu proběhlo tradiční cvičení SLOVANSKÝ ŠTÍT v Srbsku. Na pozadí zostření situace na srbsko-kosovské hranici se ho zúčastnila nejenom protivzdušná bojová technika z Ruské federace. mhav

Bojový výsadek z helikoptéry

Zdroj: rueconomics.ru

Sme to, čo jeme? To boli československé potraviny

Vedeli ste, že Valné zhromaždenie OSN vyhlásilo rok 2021 medzinárodným rokom ovocia a zeleniny? Vraj ich ľudia jedia málo, a tak sa pripravujú o vitamíny a vlákninu. Nechajme exotiku exotikou a obzrime sa po niečom, čo máme priamo pod nosom. Čo napríklad bobuľové

ovocie z našich záhradiek, teda ríbezle alebo egreš...

Prezidentský egreš

Zvoliť pre odrody egreša názvy prezidentov by v dnešnej dobe asi nebol práve najšťastnejší marketingový ťah. Ťažko povedať, či by to predajnosť ovocia zvýšilo, či naopak.

Popularita je vrtošivá záležitosť, čo platí v politike dvojnásobne. A viete si predstaviť tie kyslé tváre konzumentov, ak by taký egreš nebol plne zrelý? Čo keby sa v takej situácii ocitol práve bulvárny fotoreportér a uverejnil by snímku v novinách? Radšej nedomyšľať. Možno by stačilo nazvať per-

Černý rybíz

spektívnu odrodu prostým označením Prezident.

Egreš je najsladšou bobuľou hneď po hrozne.

Bol tiež v kofole

Zaujímavú zmienku o čiernych ríbezliach sme našli v Náučnom slovníku poľnohospodárskom, čo je 13dielna encyklopédia vydaná v Prahe v roku 1981. Tam doslova stojí, že zo sirupu z čiernych ríbez-

lí sa pripravuje napríklad kofola. Pripomeňme, že tento nealkoholický nápoj sa v Československu vyrábala od roku 1960. Okrem ovocnej šťavy z ríbezlí a jabĺk či ďalších prísad sa do tejto malinovky dával tiež kofeín z kávy. Kofola mala byť domácou alternatívou k vtedy nedostupným zahraničným nápojom kokakola či pepsi. Kofola sa vyrába dodnes a predáva sa aj na Slovensku.

SLOVENSKÉ DOTYKY

MAGAZÍN SLOVÁKOV V ČR • ČESKO-SLOVENSKÉ VZŤAHY
• KULTÚRA A SPOLOČNOSŤ

SLOVENSKÝ DOM V PRAHE | SOUKENICKÁ 3 | PRAHA 1

SRDEČNE VÁS POZÝVAME NA AKCIE V SLOVENSKOM DOME

P. O. Hviezdoslav, Mňa kedys zvädzal svet

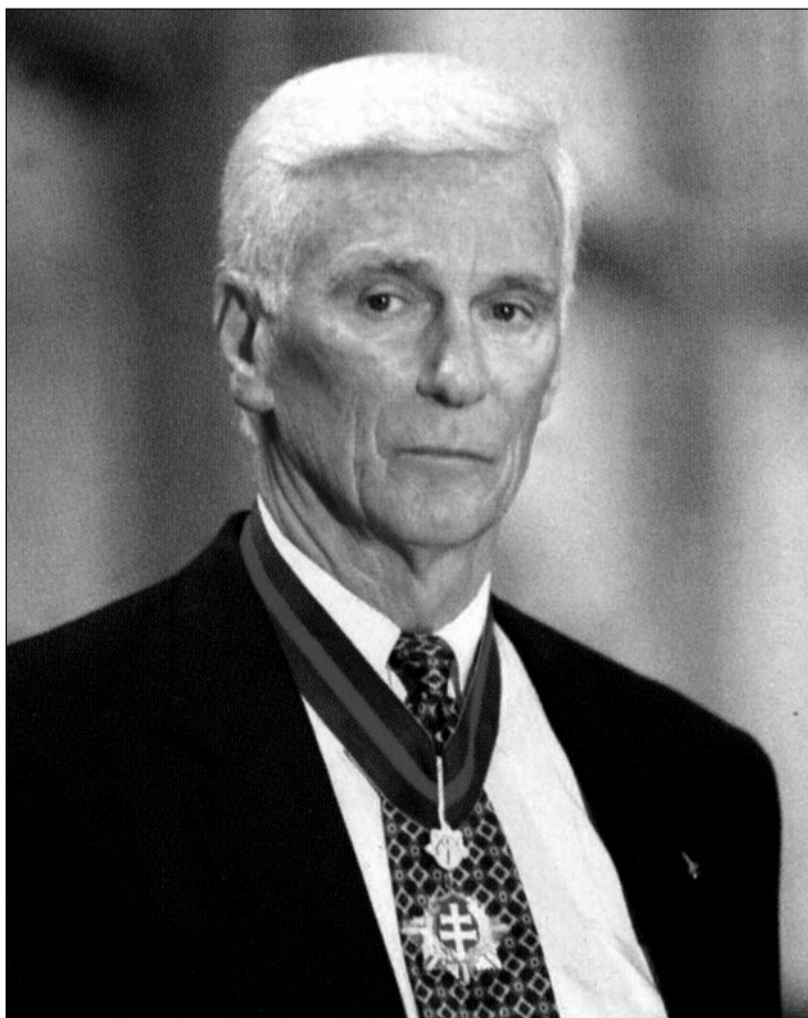
Ó, mojej matky reč je krásota,
je milota, je rozkoš, láska svätá;
Je, vidím, cítim, celok života,
môj pokrm dobrý, moja časa zlatá
a moja odev, ktorej neviem ceny...
Buď požehnaný, kto sa pohodil
v tom so mnou, trvá pritom nepremenný;
buď kľiaty, kto sa zaprel, odrodil...

Vybráno z prílohy časopisu „Dotyky“

Kosmonauti Remek a Cernan prežili zrúcenie vrtuľníka

Kysučan na Mesiaci

Slovák na Mesiaci
A ten Cernan,
čo si po Mesiaci
vykračoval pavúčími krokmi,
je náš Čerňan!
Takto jeho dedo
šiel do sveta pred päťdesiat
rokmi.
Cernan mohol
ako Houston kázať
zbierať skalky, bohvie načo
súce,
a vrátiť sa s nimi na zem
z neba
vďaka tomu,
že sa nedokázal
vrátiť z Ameriky na Kysuce
Čerňan s krajcom chleba.
(Čo chýbalo,
iba stupienok,
aby sa mi na Mesiaci zjavil
môj stratený dedo Stupianek!)
Tak vždy v cudzích básňach
vynálezoch bolo Slovensko
jak zbojník v lesoch.
Tisíc rokov mešká,
chúďa naše!
A prvé sa vyviezlo až hore,
len tak, zo zbojníckej samo-
paše
aj cudziemu vozu na rázvore!
Lubomír Feldek

Eugene A. Cernan – Čerňan z Kysuce. Potomok slovenských predkov. Prevezal z rúk prezidenta Michala Kováča najvyššie slovenské štátne vyznamenanie – Rad bieleho dvojkríža

V roku 2001 navštívil na pozvanie náčelníka generálneho štábu Armády Českej republiky Jiřího Šedivého Česko. Táto návšteva sa mu takmer stala osudnou. Spolu s prvým československým kozmonautom Vladimírom Remkom, mimochodom, tiež polovičným Čechom a polovičným Slovákom, ktorý má ohromný zápis v histórii kozmonautiky, keďže do nej sa po Sovietskom zväze a USA zapísal svojím letom len tretí štát, absolvovali let vrtuľníkom Armády ČR.

Chceli ho ukončiť v Bernarticiach pri Milevsku v okrese Písek, pretože z neďalekej obce Borovany pochádzal jeho starý otec. Asi minútu a pol od plánovaného miesta pristátia sa vrtuľník pri obci Okrouhlá zrútil po tom, čo mu došlo palivo.

Obe legendy, našťastie, prežili nehodu bez vážnejšej ujmy. Mimochodom nebola to prvá nehoda vrtuľníka, ktorú Cernan zažil. Dňa 23. januára 1971 sa zrútil vrtuľník Bell 47, patriaci NASA, s Cernanom na palube, do Banana River neďaleko Kennedyho vesmírneho strediska na Myse Canaveral. Bratislavu navštívil naposledy v roku

2004, Prahu a Borovany spolu s vnučkou v roku 2008.

Eugene Cernan zomrel v kruhu svojej rodiny 16. januára 2017 vo veku 82 rokov v Houstone v Texase a bol pochovaný s plnými vojenskými poctami.

O svojich pocitoch astronauta povedal aj túto vetu: „Z tej vesmírnej tmy, ktorá ma obklopovala, som hľadel na Zem a hľadal miesto, kde som sa narodil, krajinu, v ktorej žijem, no rozoznával som aj bod, odkiaľ pochádzajú moji predkovia.“

Vybráno a kráteno z časopisu „Dotyky“

Eugene A. Cernan: Tretí let Apollo 17 – šestá expedícia na Mesiac

Leteli s ním – Ronald E. Evans a Harison H. Schmitt. Evans zostal na obežnej dráhe Mesiaca, Cernan so Schmittom na Mesiaci pristáli, vystúpili na jeho povrch. Cernan ako jedenácty, Schmitt ako dvanácty človek na Mesiaci.

Ve stínu „Lesu divokých kanců“

Les divokých kanců je pohoří SUDETA. Psala jsem o tom v minulém čísle. Ti pánové henleinovci si to nepřeložili. Ale to je jejich problém. Já budu psát svoje vzpomínky pod tímto názvem.

Ten stín už jednou zhnědl a nakonec zčernal. Za té tmy se děly hrůzy, které se již nesmí opakovat. Ten stín je zatím ještě šedý, ale ti pánové čekají a pokoj si nedají.

Žila jsem dlouhou dobu v západních Čechách a přišla tam do

styku s různými lidmi. I s těmi z toho „lesa divokých kanců“.

Nechali by se od vás klidně podrbat za ušima, ale až byste to nečekali, ze zadu by Vás nabrali. Však už se na to těší, to mi věřte. Já svoje vzpomínky začnu povídáním o panu Mohnertovi a panu Baumannovi. Psal se rok 1978.

Velkolom Jiří

Pracovala jsem na Palivovém kombinátě 25. února Vřesová osm let jako laborantka a pak jsem pře-

šla přímo na Velkolom Jiří. Já to zkrátím. Shodou okolností jsem se dostala na Odbor OHMG, měřičtví a geodézie, kde jsem pracovala jako kreslička. Dělala jsem kopie map, byla to velice zajímavá práce. A to jsem se nakonec dostala ke spolupráci s panem Mohnertem (zvaným Mofák). On si mě vyžádal. Jezdili jsme na odbory geodézie do Sokolova a Karlových Varů. V kanceláři tam s námi byl ještě pan Venzel Baumann, který tiskl mapy. Oba Němci. Pan Mohnert

hovořil dobře česky, avšak čeština pana Baumanna byla hold „česťina“. Mofák pocházel z Mostu, nyní žil v Sokolově. Pan Baumann byl z Habartova. Během pár dní jsem si všimla, že Mofák hýbe na levé ruce jenom loktem. Pan Baumann napadal na levou nohu. Od obou jsem se dozvěděla, že jako Němci museli v 18 letech narukovat. Pan Mofák mne nenechal dlouho čekat a sdělil mi, že mu na Jaltě snajperka ustřelila rameno. To mi v tu dobu říkal ještě normál-

ně. „Aspoň jsem šel domů, bylo mi 19“. „No nazdar“ říkám si, jeden má ustřelené rameno a ten druhý to má snad od Stalingradu. Bylo mi blbý se na to pana Baumana zeptat, ale viděl mi až do žaludku.

Když jsme jednou zůstali sami, říká mi „Nátaska, já to némit ot Stalinkráta, já bourala“ a smál se. Smáli jsme se oba.

Pokračování příště
NATAŠA WEBEROVÁ

Chebská manifestace konaná 24. 9. 1994

Pod názvem „Ne Mnichovské dohodě“ a „Cheb musí zůstat český“

Pohled na manifestující

Hovoří pamětník roku 1938, Ludovít Svoboda – předseda OR KČP v Chebu a Nataša Hubingerová (Weberová) – předsedkyně západočeské rady KČP

Zpíváme „Hej Slované“. Mezi zpívající mládeží je i dcera PhDr. Květy Čelíšové.

Foto ke vzpomínkové akci ČSBS k výročí Slovenského národního povstání a uctění památky čsl. letců a vojáků bojujících a padlých v období II. světové války. Akce se konala 23. 8. 2021

Protopresbyter Dr. Jan Beránek, ředitel Úřadu eparchiální rady pravoslavné církve

Organizátorka akce MUDr. Ilona Müllerová a poslanec Parlamentu Jiří Kobza.

Uprostřed hejtmanka Středočeského kraje Mgr. Petra Pecková (třetí zprava)

Přislibujte si mně, poroučejte si mně, vyhrožujte si mně: Přece zrádcem nebudu!

Postava Karla Havlíčka Borovského se dnes nachází na okraji společenského zájmu. Neříká se co divit! Přes třicet let trvající nihilismus si z něho nechce a ani nemůže brát poučení. Ačkoliv, právě tímto odrazem jeho bystrý postřeh, který tak skvěle dokázal vyjádřit zkratkou. Je neuvěřitelné, co uskutečnil tento mimořádný člověk za třicet pět let života (naroz. 31. října 1821), z čehož u nás dokonce vznikl v určitém období Havlíčkův kult.

Veškerá veřejná činnost Havlíčkova vycházela jednak z všeobecného mravního základu (dědictví mé poctivosti a síla) a národního povědomí (moje barva červená a bílá). Za dětství v rodné Borově mu byl vzorem vikář Brůžek. Toužil být knězem, aby mohl osvětou, výchovou a příkladem pomáhat lidem k pozvednutí se z duchovní a hmotné bída. Při studiu semináře však záhy poznal rozdíl mezi působením některých farářů na českém venkově a praxí římsko-katolické hierarchie. „Vyznati mohou nyní směle, že tehdejší vedení seminářů Pražského udusilo ve mně velikou část pravých náboženských citů, a teprve za několik let po návratu do zdravého božího světa podařilo se mi po mnohých bouřlivých dobách najítí opět pravou cestu a pravé veslo,“ komentoval tuto epizodu.

Znakem osobitosti a ještě více charakteru byla Karlu Havlíčkovi národnost. Svobodu jednotlivce prolínal se svobodou národní... „K čemu je Irům anglická svoboda?“ ptal se během rozsáhlého hladomoru v Irsku (1845 – 46). V národní vlažnosti a přeběhlivosti viděl jeden z nejhorších činů. Kosmopolitismus potom podle svých slov „neměl ani za mák v těle“ a mínil, že „člověk pořádný nemá být kosmopolitou, kdo praví, že každého miluje, nemiluje žádného“. Brzy po příchodu do Prahy začal též výhradně užívat, pokud možno, mateřského českého jazyka. Patří tím k průkopníkům nastupující vlastenecké generace. Těžila už předešlé drobné pilné práce na jazykovém a kulturním poli dřívějších národních buditelů, kteří namnoze o těchto otázkách mluvili a psali ještě německy.

Havlíček sdílel nadšení ze slovanského původu českého národa, jeho příslušnosti k velké rodině Slovanstva. Pod vlivem romantického všeslovanství přijal nabídku zprostředkovanou P. J. Šafaříkem a odjel do Moskvy, kde nastoupil místo vychovatele v rodině profesora S. P. Ševyryeva (1843 – 44). Plný idealizovaných představ v něm setkání s realitou ruské společnosti vyvolalo smíšené pocity. Nicméně dokázal oddělit ruský lid od carské byrokratické vlády. Pochopil, že moderní tvář slovanské vzájemnosti musí obsahovat funkční podklad, citový a materiální, aby sloužila prospěchu všech slovanských národů bez rozdílu. Vychází z daného stavu, z ohledu na národní možnosti a potřeby,

se proto postavil za Palackého ideu tzv. austroslavismu.

Zásadně se k tématu vyjádřil ve stati Slovan a Čech. Konformní jedinci dokazují tímto Havlíčkovi jasnozřivost a vykládají cosi o tom, že geopoliticky „dobré Rusko“ nikdy nebylo, není a nebude. Jako nehodící se potom přechází jeho působení a postoj z jara 1848, jež můžeme vyjádřit v tomto smyslu: Rusové nám nevezmou ani jazyk ani půdu, zatímco Němci včetně těch liberálních, dříve nebo později obojí. Tu je třeba hledat Havlíčkovi angažovanost při kampani proti české účasti ve volbách do německého parlamentu (Frankfurt nad Mohanem), kde mělo vzniknout „nové svobodné“ Německo, dovolávající se odkazu někdejší Svaté říše římské národa německého.

Havlíček prožíval proces utváření novodobých národních států od konce 18. století, maximálně koncentrujících krajové dialekty řeči a jiné odlišnosti, zdůrazňující početnost a rozsáhlost takto obývaného území. Z tohoto pohledu se odvíjela jeho přísná kritika šturvců pro kodifikaci spisovné slovenštiny. Považoval to za tříštění sil toho, co k sobě z přirozenosti a kvůli přežití mělo patřit. Unáhleně opomenul, že neplnoprávnost stavěla Čechy a Slováky do jiných taktických pozic, než stejné tendence v západní Evropě. Konečně sám opustil svoje prvotní příkré stanovisko. Sešel se s Ludovitem Štúrem před a za Slovanského sjezdu v Praze (2. – 12. 6. 1848). V této době se Štúr stává čtým přispěvatelem Havlíčkových Národních novin.

Revoluční léta (1848 – 49) v habsbursko-lotrinské monarchii uvedla přední obrozenecké činovníky do postavení politických předáků českého národa, nevyjímaje Havlíčka. V červenci 1848 je zvolen poslancem říšského sněmu Rakouského císařství, ale ještě před koncem roku se mandátu vzdává. Vrátil se naplno k tomu, v čem mohl nejvíce prospět – k žurnalistice. Přestože původně, když na doporučení Františka Palackého přijímal místo redigujícího redaktora tehdy vládních Pražských novin, pochyboval, našel v novinářině svoji kazatelnu.

V upevnění a rozšíření češství má nehynoucí zásluhu. Již roku 1849 jej takto posuzoval, jinak jemu nepřilíhající současník V. J. Pícek: „Na zbuzení spícího nebo spíše zaslapaného citu národního za posledních dob tak hned žádný nepůsobil jako Havlíček. Jeho objevení se na obzoru časopiseckém bylo jako z čista jasna, a rovněž tak rozpalovaly blesky jeho výmluvnosti v každém srdci lásku k vlasti a národu. Havlíček působil co vlastenec za jediný rok více, než mnohý za celý čas svého života.“

Pád Metternichova režimu v Rakousku umožnil Havlíčkovi, dočasně, možnost plného rozmachu také jako úspěšnému tiskovému podnikateli. Vlastní vydavatelské

Zdroj: Publikace Národního muzea Praha

(Národní noviny, Slovan) vedl výborně a dobře vydělával. Podle sebe posuzoval ostatní. „Vnitřní síla národa – definoval – záleží v jeho vzdělanosti, mohovitosti, přičinlivosti, mravnosti a zachovalosti,“ jelikož „ne dle spravedlnosti, ale dle naší moci bude nám přiměřeno postavení národní.“

I ve směru hospodářském se odkloňoval od běžného dobového liberalismu, k němuž jinak inklinoval. Nebyl v zásadním odporu vůči zasahování státu do této oblasti, je-li to ku prospěchu celku. Vážil si zejména rolnického stavu a drobných řemeslníků. „Tito menší hospodářové jsou nejméně odvislí od kohokoliv kromě počasí a Božího požehnání, a vidíme v nich nejjistější obranu proti všem zlobným následkům peněžních

a průmyslových spekulací, a proti nepřirozenému, všeobecnosti škodnému sestředění (koncentraci) sil a monopolů, „vysvětloval. „Fabrikace, spekulace, ažiotáže jsou draci, kteří konečně sami sebe pohltí musí.“

Se znovu upevněním pozice panující habsbursko-lotrinské dynastie, Havlíček postupně zůstával se svými názory osamocen. Radikálové v českém táboře (K. Sabina, K. Sladkovský, J. V. Frič aj.), vytýkající mu předtím umírněnost a opatrnictví byli uvězněni. Další se z veřejného života stáhli, někteří začali i vystupovat ve prospěch opět nastupujícího absolutismu, nazvaného Bachovím. V souboji s ním, před porotními soudy v Praze (1849) a v Kutné Hoře (1851) dokázal, že je nejen vynikajícím mužem pera, ale doopravdy obratným řečníkem. Vláda knížete F. Schwarzenberga ho chtěla nejprve získat laskavými nabídkami. Nepovedlo se, došlo k šikanování. Když se nepodařilo Havlíčka ani pomocí jí vydaných zákonů, nechala jej jednoduše dopravit policejní eskortou do tyrolského Brixenu.

Příkaz c. k. ministerstva vnitra zněl: „Bývalý redaktor Národních novin a Slovan Karel Havlíček, jenž si vzal za úkol podněcovat nižší vrstvy slovanských obyvatel proti vládě a šířit rozkol a nenávisť mezi rozličnými kmeny monarchie, dál, ač listy pro veřejný pořádek tak škodlivé, které redigoval, byly zrušeny a zakázány, je

jeho vliv na nižší lidové vrstvy zejména lid venkovský stále velmi silný. Přelícení proti němu před soudem v Kutné Hoře, který ho svobodil způsobem urážejícím právní city, nesplnilo naše očekávání a je tedy povinností vlády, že pan Havlíček bude odstraněn z dosavadní činnosti a bude mu přikázáno jiné místo pobytu.“

Především v posledních desetiletích můžeme zaslechnout, případně dočíst se, že Havlíčkovo vyhnanství (1851 – 55) nebylo dokonce tak strašné. Žil tam na útraty rakouského eráru, jenž se přece i k svým oponentům dovedl přýchovat korektně v porovnání s událostmi 20. století apod. Je to srovnání nesrovnatelného. Ostatně Vídeň deportaci dosáhla, čeho chtěla. Vytrhla Havlíčka z českého prostředí, které tím zároveň zastrašila. Co horšího? Začala v něm hlodat zákeřná choroba. Nakazil se od své manželky Julie, rozené Sýkorové, v jejíž rodině byla tuberkulóza dědičná. Zemřela čtrnáct dní před jeho návratem, což ještě zhoršilo Havlíčkův psychický stav.

Doma se k němu dosti známých lidí nehlásilo, aby si nezadali před oficiální mocí. Výjimkou byli B. Němcová, F. Palacký a A. P. Trojan. Havlíček skončil 29. 7. 1856. Za rakví demonstrovaly tisíce Čechů. Proto by vzpomínka na Karla Havlíčka Borovského neměla končit malomyslně, ale naopak jedním z jeho vzdorných výroků: „Mnoho nepřátel, mnoho cti.“

VLADIMÍR MLEJNECKÝ

„Vyřid' tam všem, že válku nechceme“

(Dokončení ze s. 3)

Zoufalý nedostatek potravin měl za následek vydávání potravinových lístků, ale brzy nastala situace, kdy sice bylo dost lístků, ale nebylo za ně co vydávat. Příklad chleba byl jeden krajíc denně pro ty, kteří pracovali, pro ostatní jen půl krajíce. Voda se přinášela z řeky Něvy. Lidé padaly na ulicích jako mouchy, hladem, vyčerpáním mrazem. Některé rodiny žily v domech, které byly zničeny bombardováním, topit se v nich nedalo. Město bylo téměř bez elektrické energie, jakákoli doprava přestala

velice rychle fungovat a lidé museli i několik hodin docházet do práce.

Tento největší koncentrační tábor se podařilo po třech letech osvobodit. Poslední ofenzíva, díky níž došlo k prolomení blokády Leningradu, začala v roce 1944 ve stejný den, jako neúspěšné ofenzívy v letech 1942 a 1943, tedy 13. ledna. Rudá armáda zahájila mohutnou dělostřeleckou palbu. Po ní následoval útok tanků za masivní podpory letectva. 27. ledna 1944 bylo dobojováno. Každoročně, právě v lednu, je tato událost připomínána na Piskarjovském hřbi-

tově, který je místem posledního odpočinku pro 470 000 obětí z řad civilního obyvatelstva a 50 000 vojenských obránců. Nenápadná šedá budova u vchodu je malé muzeum, kde je možné mezi jinými exponáty vidět kopii deníku Tani Savičevové. Tato žákyně leningradské školy si během blokády města vedla deník, ve kterém popsala smrt svých nejbližších příbuzných, mámy, sestry, bratra, babičky, strýců... Táňa, které v době blokády bylo 11 let, pomáhala ve městě při kopání zákopů a hašení zápalných bomb. Deník má pouze 9 stran. Je však unikátním autentickým svědectvím. Figuroval jako jeden z důkazů na Norimberském procesu proti nacistickým válečným zločincům.

Když jsem poprvé navštívil Petrohrad, v parku vedle Chrámu Kristova vzkříšení si ke mně na lavičku přisedly dvě postarší dámy. Začali jsme se bavit, po chvíli jsem se dozvěděl, že zažily a přežily tuto blokádu, a když zjistily, že jsem Čech, kladly mi na srdce: „Vyřid' tam všem, že válku nechceme. Víme, co to bylo a nikomu to nepřejeme zažít.“ Nyní je na nás, aby toto smutné prvenství obyvatel a obránců Leningradu nebylo zapomenuto, ale hlavně, aby se již nikdy neopakovalo.

MIROSLAV HAVLÍK

Za kruté blokády pohřbívali mrtvé Leningradany na hřbitově Volkovo FOTO – wikimedia.org

Kruh občanů České republiky vyhnaných v roce 1938 z pohraničí – další vzpomínky

Otec žil od roku 1930 v Chebu, kde pracoval jako úředník v České záložně, matka byla v domácnosti.

Češi žili odděleně od Němců. Pro Čechy byl český obchod, záložna a holič ve státním domě; české divadlo bylo v jedné ze dvou hospod.

Zpočátku bylo soužití s Němci celkem dobré. Po štvavých projevech henleinovců však docházelo k provokacím a násilnostem.

Při opouštění Chebu doprovázel mě a maminku otec na nádraží. Musel ještě v Chebu zůstat a likvidovat materiály České záložny. V blízkosti nádraží se již střílelo a my jsme se hrozně bály. V Chebu jsme vlastnili polovinu rodinného domku, který naši v roce 1933 koupili za 45 tisíc korun. Ten byl při náletu částečně zničen a byl byt neobyvatelný.

Do Chebu jsme se vrátili v r. 1945, koupili jsme si jiný rodinný domek, ale i ten byl poničený, a tak jsme ho museli opravovat.

**MARTA SAMKOVÁ,
TEHDY CHEB**

Od roku 1933 žila naše rodina v Plané u Mariánských Lázní. Otec byl v Plané poštímistrem, maminka byla v domácnosti. Bratr se učil automechanikem a já jezdila do Chebu do českého gymnázia, které bylo zřízeno v roce 1935. Všichni jsme byli v Sokole, otec byl starostou Sokola na okrese.

Do roku 1934 bylo soužití s Němci celkem dobré. Od nástupu nacistů k moci se však stávalo čím dále více problematické.

V květnu 1938 (po první mobilizaci) po projevu Henleina začala být situace neudržitelná, a tak jsme já a maminka odjely (bratr byl po úraze u babičky), ale po uklidnění jsme se vrátily zpět. U vilky, kde jsme bydleli, nás napadli Němci a já byla postřelena. V nemocnici mě neoperovali, kul-

ku v noze mám dodnes. Do září 1938 jsme zůstali v Plané. Po jednom plamenném Henleinově projevu v Plané jsme odjeli, otec tam zůstal, aby předal úřad.

Bylo to hrozné, odjeli jsme jen s tím, co jsme měli na sobě a co jsme unesli. Já jsem ještě to ráno (v noci zase henleinovci řádili) odejela do Chebu do školy, tam se střílelo a byli již první mrtví. Ředitel školy nás vrátil na nádraží, odjeli jsme ihned do Plzně, ale po nočním poplachu jsme ráno odjeli k babičce.

V Plané jsme nechali zařízený byt, ale nábytek nám přestěhovala na Silvestra 1938 babička.

Nějakou dobu jsme žili u mamčiných rodičů ve Strmilově u Jindřichova Hradce (tam za námi přijel také otec) a koncem roku 1938 jsme se přestěhovali do Prahy, kam byl otec přeložen.

**LIBUŠE ŠVEHLOVÁ,
TEHDY PLANÁ
U MARIÁNSKÝCH LÁZNÍ**

**Nepřítel se nelekejte –
na množství nehleďte!
(Z hymny husitů)**

Před válkou jsme bydleli ve Falknově (dnešní Sokolov). Můj otec tam pracoval na nádraží jako hradlař. Na stejném hradle se s ním střídali další tři železničáři, jeden Čech a dva Němci. Vzpomínám si, jak otec v době okupace i po válce říkával, jací to byli všichni dobří kamarádi, jak si rozuměli a chápali jeden druhého. To bylo do doby, než začal působit v Karlových Varech a Chebu Konrád Henlein.

V tu ránu se přátelství a kamarádství Němců změnilo v nenávisť, ponižování a šikanování. To trvalo až do doby, kdy jsme byli nuceni domov opustit. Tady snad ještě poznámku, že jsme Falknov proti jiným vyhnancům opouštěli alespoň trochu kulturně. Protože byl otec železničář, bylo mu umožněno odjet s veškerým zařízením, když byl přistaven nákladní vagon, do kterého se vešly věci naší rodiny a ještě jednoho železničáře.

Vůbec nejhorší vzpomínku však mám na to, co jsme zjistili po válce, když jsme se z vnitrozemí jeli podívat do Sokolova. V roce 1936 mi ve věku tří let zemřel bratr Karel. Byl pohřben na falknovském hřbitově a pochopitelně po dobu okupace jsme neměli možnost se

**Jeden z mnoha německých
propagačních plakátů děku-
jících za připojení k nacistic-
ké říši**

Endlich frei von
der Tschechoslowakei

na hrobeček jet podívat. To jsme mohli až asi koncem června 1945.

Bylo velmi obtížné rozházené zbytky hrobu na hřbitově vůbec najít a pak hrobeček znovu sestavit. Vzpomínám na pláč mé matky, otce, ale i na svůj. Tenkrát jsem ještě moc nechápal, co se to vlastně kolem mne děje. Teprve později jsem pochopil, že sudetákům nebyly svaté ani hroby českých lidí, a to bez ohledu na to, zda to byl hrob dospělého člověka či dítěte, jak to bylo v našem případě. Všechny české hroby byly zdemolovány a ostatky rozházeny po hřbitově.

**VLADIMÍR FIŠER,
TEHDY SOKOLOV**

VILIBALD RUS žil s rodiči ve Spořicích, kde se i narodil. Po vychození měšťanské školy chtěl nastoupit do Poldi v Chomutově, nebyl ale přijat. Bylo tam jen německé gymnázium, čeští zájemci museli jezdit až do Teplic.

Vojnu absolvoval v letech 1936 – 38. V těch časech před Mnichovem jejich rota byla nasazena v Krkonoších, na stavbě lanovky z Pece na Výrovku. U pluku sloužilo hodně Němců, kteří většinou i s plnou polní sběhli přes hranice do říše. Přesně věděli, kde máme ležení, jak a kde hlídáme. Neváhali být tak zbabělí a stříleli po nás.

Když wehrmacht vtrhl a obsazoval naše pohraničí, muselo se včas postavení opustit. V obcích, kterými procházeli, už všude vlály hákové kříže. Lidé jim hrozili klacky a o nadávky či výhrůžky nebyla nouze. Věru velmi skličující a nezapomenutelný pohled, kam bývalé spoluobčany přivedla nacistická propaganda.

Vojenskou službu skončil 14. října 1938. Po návratu se dozvěděl, že jeho bratra Karla už v „sudetech“ nyní zatklo gestapo. Henleinovci chodili po obcích a ničili české nápisy. Naši lidé zase ve dvojicích hlídali v noci, aby jim v tom bránili. Když byl na stráž bratr, přepadla jej u školy skupina a surově zmlátila, jen na hlavě měl tři tržné rány! Ukryval se v seně na půdě, k lékaři se odvážil, až když rány začaly hnisat. Cestou zpět se zastavil u známého a to byla chyba. Všude se vyrojili Němci a byl vyslýchán. Oni už měli zpracovaný seznam těch, kteří jim vadili. Byl transportován do města Chemnitz v říši a odtud pak puto-

val do koncentračního tábora v Dachau. Vrátil se sice za 2,5 roku, ale musel se dvakrát v týdnu hlásit na obecním úřadu.

Pan Vilibald Rus s rodiči v roce 1939 optoval pro české občanství a odešli všichni do Pardubic. Tím ovšem museli tam téměř vše zanechat na pospas „soukmenovcům“ Henleinovy strany.

VLADIMÍR LUKŠAN byl v době Mnichova školákem a s rodiči žil v Českém Krumlově. Když „nákové“ pořádali demonstrační pochody městem, tak nám jednou ve škole vymlátili okna a nadávali

do českých sviní. A nejen to, vzpomíná, jak cestou do školy je napadali, stejně tak po vyučování. Spát museli pod okny, bylo to trochu bezpečnější místo před kameny i někdy střelbou do oken. Když ráno policisté nastoupili na náměstí do služby, henleinovci kroužili kolem, plivali na ně a nadávali jim. Jenže podle přísných pokynů „shora“ naši museli tohle trpě snášet.

Násilí Němců se tím ale více stupňovalo. Proto jsme se k útěku rozhodli jako první, okna v domě už byla vytlučena. Bylo mi tehdy 10 let, ale do smrti na tento čas nezapomenu.

NEZAPOMÍNÁME!

Masarykovo nádraží v Praze 29. 9. 2021, 17 hod.

Pod patronací obce legionářské proběhla u pamětní desky věnované českým občanům vyhnaných v roce 1938 z pohraničí za položení věnců pietní vzpomínka.

Promluvil senátor Růžička a plk. gšt. Ing. Marian Margai a starosta Prahy 1.

Z hostů dále Vojtěch Filip (KSČM), Jiří Kobza (poslanec Parlamentu za SPD), I. místopředseda ČSBS Emil Kulfánek, MUDr. Ilona Müllerová a nová předsedkyně „Kruhu občanů České republiky vyhnaných v roce 1938 z pohraničí“ Nataša Weberová.

Zúčastnil se i majitel pamětní desky pan Těšínský. V Masarykově salonku bylo nové vydání knihy vzpomínek s obrazovou přílohou Jaroslava Čvančary, který ji též podepsal. Debatovalo se i o příští spolupráci. Mně se stala dojemná příhoda při kolportáži Slovanské vzájemnosti. Měla jsem v ruce poslední číslo 256 a nesla jsem je pánovi, který seděl u stolu – slzy v očích. Vzal mě za ruku, hladil mě a s velkým dojetím děkoval, že se nezapomíná. Jeho prarodiče i rodiče byli mezi vyhnanými.

NATAŠA WEBEROVÁ

MUDr. Ilona Müllerová, Ing. Emil Kulfánek a Nataša Weberová po položení kytice u pamětní desky na Masarykově nádraží v Praze 29.9.2021.

**Zatímco domažlické náměstí,
podloubí i štíhlá bílá věž arcidě-
kanského kostela odrážejí
dunivé víření bubnů a kvílení
píšťal, v ozvěně průšáckých
holínek klíčí v Češích již od
podzimu 1938 myšlenky na
odboj.**

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST č. 258/2021, cena 10 Kč.
Zakladatel: prof. Ing. Břetislav Chvála, DrSc.

Vydavatel: Slovanský výbor ČR.
Redakční radu řídí: Docent RNDr. Jan Minář, Dr.Sc.
Členové rady: Miroslav Havlík, Eva Holečková, Jan Jelínek, Čeněk Milan Kadlec
a Nataša Weberová.

Distribuci vede Alena Grospičková.
Na Slovanském výboru jsou úřední hodiny ve čtvrtek od 10 do 15 hodin.
Redakce a administrace: Slovanský výbor ČR, Politických vězňů 9, 111 21 Praha 1,
III. patro, kabinet č. 147, tel. 607 715 152,
internetová adresa: www.slovanskyvyborcr.cz (jejím redaktorem je Miroslav Havlík).
Adresa e-mail: slovanyborcr@volny.cz.
Příspěvky zaslané redakci nemusí vždy vyjadřovat její stanovisko.
Redakce si vyhrazuje právo úpravy příspěvků. Uzávěrka čísla dne 20. 10. 2021.
Časopis registrován na MK ČR pod reg. č. 8038.ISSN-1212-3315.